

ABSTRAKT

MÓZG A ŚWIADOMOŚĆ

Prof. dr hab. Andrzej Wróbel

Kierownik Pracowni Układu Wzrokowego w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego. Przewodniczący Komitetu Neurobiologii PAN

Podstawowym zadaniem ludzkiego mózgu jest zapewnienie przeżycia organizmu, a nie dokładne odwzorowanie świata zewnętrznego. Dla człowieka węzowaty kształt (oznaczający zagrożenie) powoduje przede wszystkim reakcję ucieczki, a kolor dojrzałego owocu (oznaczający pokarm) – reakcję zbliżenia. Dopiero w dalszej kolejności następuje dokładne rozpoznanie tych bodźców i, w miarę potrzeby, analiza znaczenia bardziej skomplikowanego obrazu, np. węża podającego jabłko.

Percepcje wytwarzane w trakcie analizy bodźców wzrokowych zależą od genetycznie uwarunkowanych połączeń między komórkami mózgu, oraz ich modyfikacji powstałych w trakcie doświadczenia wzrokowego. Zasadniczą część odbieranej informacji zmysłowej sieć neuronalna mózgu wykorzystuje w procesach automatycznych (rozpoznanie widzianych wcześniej obiektów itp.) lub całkowicie pomija w procesie szybkiej selekcji (głównie w wyniku wewnętrznych mechanizmów hamowania). Z tego powodu nasze percepcje reprezentują subiektywną pochodną rzeczywistości uwarunkowaną potrzebą przeżycia, a nie "prawdziwym" obrazem otoczenia.

Podczas wykładu przedstawię podstawowe fakty z fizjologii układu wzrokowego w świetle nowych hipotez świadomej percepcji starając się odpowiedzieć na pytania, do jakiego stopnia doznania wzrokowe odwzorowują rzeczywisty obraz zewnętrznego środowiska i czym może być świadome doznanie wzrokowe.